

MDG HORTENS PROGRAM 2015-2019

TENK NYTT, STEM GRØNT!

I solidaritet med andre mennesker, med fremtidige generasjoner, dyr og natur.

Miljøpartiet De Grønne sitt mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Vi vil ha et moderne, miljøvennlig og medmenneskelig samfunn, hvor livskvalitet teller mer enn materielt forbruk.

Livskraftige lokalsamfunn, i hovedsak basert på lokale ressurser, er en forutsetning for å nå målet. Det er ingen motsetning mellom et lavere materielt forbruk og høy livskvalitet.

Alle mulighetene som ligger i et bærekraftig samfunn må utnyttes til beste for mennesker, natur og miljø. Miljøhensyn og menneskelige verdier er naturlig integrert i alle saksfeltene vi jobber med.

MDG er et nødvendig korrektiv til den dominerende tanken om økonomisk vekst for enhver pris.

Våre prioriterte saksområder er:

1. BY- OG STEDSUTVIKLING

MDG Horten ser by- og stedsutvikling som særs viktig for å utvikle et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Fortetting av boområder og dagliglivets funksjoner og tjenester, hvor behovet for biltransport reduseres og naturlige møteplasser etableres, er sentralt i dette. All sted- og byutviklingstiltak i Horten kommune må bygge på en grunnleggende bærekraftstenkning, hvor miljø- og klimahensyn gjennomsyrrer all planlegging og gjennomføring.

MDG Horten vil:

- at nye bygg i sentrum og tettstedene både skal være areal- og energieffektive og bidra til naturmangfoldet, for eksempel med grønne tak og fasader
- at offentlige og private tjenester etableres i sentrum og i tettstedene for å redusere transportbehovet
- at handelsområder for lokalprodusert mat etableres på Torget eller andre sentrumsnære områder
- at «Drømmen om Horten»-prosjektet bygger på en bærekraftstenkning, uttrykt gjennom tydelige miljø- og klimamål

- jobbe for at flere av de som arbeider i Horten bosetter seg i kommunen
- benytte havneområdet hovedsakelig til sentrumsnære funksjoner, rekreasjons- og friluftsområder, fortettede boligløsninger og tjenesteytende næringsliv
- forsterke og videreutvikle de natur- og kulturkvaliteter som Karljohansvern, Åsgårdstrand og Borrehaugene har
- ta vare på og forbedre parker, grøntområder og friluftsliv- og rekreasjonsområder i hele kommunen
- etablere en grønnere og mer tiltalende kystlinje gjennom samarbeid med frivillige organisasjoner, private og andre miljøer

2. NATURRESSURSER OG MATPRODUKSJON

I et fornybarsamfunn er det viktig å få til en lokalforankret matproduksjon. Bevaring av eksisterende matjord i kommunen gir økt matsikkerhet og trygghet for fremtidige generasjoner. Viktige naturressurser må ivaretas slik at det biologiske mangfoldet i kommunen vedlikeholdes.

MDG Horten vil:

- stanse nedbyggingen av dyrket og dyrkbar jord
- støtte bygningsmessig fortetting i eksisterende sentrums- og tettstedsområder
- tilrettelegge for økt økologisk matproduksjon
- øke den lokale økologiske matproduksjonen ved å legge til rette for matproduksjon i grønne boligområder, flere parsell- og skolehager, mer andelslandbruk, urbant landbruk og andre former for matproduksjon
- legge til rette for tiltak som Bondens marked og andre direktosalgsløsninger
- arbeide for å øke omsetningen av lokale varer via butikkene
- sørge for kommunal beplantning, uten bruk av sprøytemidler, med fokus på å bevare pollinerende insekters overlevelsesmulighet
- støtte oppunder dyrking av frukt og mat i Hortens privat hager og bevare og utnytte Hortens eplehager og matressurser i private hager
- sørge for at det biologiske mangfoldet i kommunen ivaretas for kommende generasjoner gjennom å styrke oppfølgingen av eksisterende vernede naturområder og etablere nye områder der dette er nødvendig
- beholde nåværende markagrense og styrke ivaretakelsen av denne
- bevare grønne lunger i sentrumsområder, som Åsen, Lystlunden, Eikestrand etc.
- samarbeide med myndighetene og miljøorganisasjoner for å kartlegge og rydde opp i forurensninger og fyllinger i kommunen som for eksempel Indre Havn, Linden, Langgrunn etc
- at det innføres systemer for sortering, innsamling og behandling av alt avfall fra kommunal og næringsrettet virksomhet og at det gis støtte til husstander som komposterer avfallet sitt
- sørge for at det gjennomføres tiltak for å få tilbake naturlig marint liv i Oslofjorden og Indre Havn
- at det innføres biologisk eller annen miljøvennlig rensing av kommunal kloakk
- arbeide for at deler av Oslofjorden blir marine verneområder så som området mellom Bastøya og fastland
- etablere insentivordninger for å øke miljø- og klimaengasjementet blant innbyggere og næringsliv

3. TRANSPORT OG KOMMUNIKASJON

Smarte og energieffektive transportløsninger er helt vesentlig i et samfunn i økologisk balanse. Det er viktig å jobbe for at både transportbehovet går ned og transportløsningene har minst mulig klima- og miljøbelastning. I dette inngår både arealplanlegging, byplanlegging og kollektive transportløsninger basert på fornybar energi. Økt satsing på jernbane, buss, sykkelnett og elbiler/lavutslippsbiler må inngå i dette.

MDG Horten vil:

- prioritere gående, syklende og bussende fremfor privatbilisme
- forbedre gang- og sykkelstier
- utvikle og utvide det kollektiv busstilbudet
- legge til rette for bysykkel og el-sykkel og sikre trygg sykkelparkering på sentrale steder (busstasjon, ferge, kjøpesentra)
- stimulere til etablering av organisert bildelingskultur
- bygge ut flere ladepunkter og hurtigladere for elbiler
- at det gjennomføres tiltak for å redusere bilbruk inn til sentrum
- sikre at forbudet mot tomgangskjøring i eller ved bebyggelse håndheves
- sikre at fjordkrysningen mellom Horten og Moss blir mest mulig miljøvennlig gjennom bruk av fornybar fremdriftsteknologi (elektrisitet, alternativt biogass e.l.) med null utslipp til luft og sjø
- få på plass korresponderende buss til og fra Skoppum stasjon fra Horten sentrum og Åsgårdstrand, spesielt om morgen og ettermiddag på hverdager, når trafikkgrunnet er størst
- gå inn for Skoppum Vest som kollektivt knutepunkt med jernbanestasjon hvor utvikling av en fremtidsrettet og bærekraftig miljøbydel må inngå, og med det forbehold om at det ikke kommer opp nye vesentlige forhold knyttet til klima, jordvern eller naturmangfold i Jernbaneverkets konsekvensutredning.
- vurdere mulighet for et automatisert, førerløst transportsystem langs Indre havn, gjennom havneområdet/sentrum og ut til Bakkenteigen og Skoppum

4. HELSE, VELFERD OG OMSORG

Et varmt samfunn hvor menneskers livskvalitet står sentralt, må inngå som en vesentlig del av et samfunn i økologisk balanse. Dette innebærer et inkluderende lokalsamfunn, hvor alle er like verdifulle og hvor det er tid til hverandre. For MDG Horten er det spesielt viktig å sikre at de som har store omsorgsbehov og som ikke har mulighet til å tale sin egen sak, får ivaretatt sine behov for livskvalitet og trygghet.

MDG Horten vil:

- benytte Eldres livserfaring i skoleundervisning og gjennomføre prosjekter som involverer unge og eldre, hvor skoler og eldreinstitusjoner samarbeider
- stimulere til integrering og felleskap gjennom gratis sosiale møteplasser i nærmiljøene, gjennom bla å gjøre skolelokaler mer tilgjengelige utenom skoletid
- jobbe for økt bemanning i omsorg for eldre og funksjonshemmede for å sikre bedre livskvalitet, mer aktivitet og frisk luft
- at alle som ønsker å bo i egen bolig skal gis nødvendig omsorg og trygghet for å

- opprettholde en god livskvalitet
- få på plass et økt og mangfoldig dagtilbud for eldre/demente og funksjonshemmede
- ha et økt fokus på helsefremmende og forebyggende behandling
- øke antall akutt- og langtidsplasser på sykehjem
- øke bemanningen og kompetansen på sykehjem for å kunne gi et tilfredsstillende og forebyggende aktivitets- og rehabiliteringstilbud for eldre og demente
- legge til rette for tilpassede bo-, arbeids- og aktivitetsløsninger for funksjonshemmede slik at de kan leve fullverdige og meningsfulle liv
- sikre at alle som ønsker brukerstyrt personlig assistanse (BPA) får et BPA-tilbud tilpasset sitt individuelle behov for bistand
- satse på forebyggende psykisk helsevern for barn og ungdom
- gi barnevernsbarn et fullverdig tilbud gjennom å styrke førstelinjetjenesten
- at det etableres flere tilbud innenfor grønn omsorg som involverer gårdbrukere og frivillige og som er tilrettelagt for eldre, demente, funksjonshemmede, personer innen rus/psykiatriområdet og ungdom med adferdsproblemer
- åpne opp for mer bruk av omsorgslønn

5. DYREVELFERD OG ARTSMANGFOLD

Dyr er en viktig del av mangfoldet i samfunnet og har en egenverdi som må respekteres. Det å gi kjæledyr, dyr i landbruket og dyr i underholdningsbransjen mulighet til livsutfoldelse og hvile er viktig for MDG.

MDG Horten vil

- nekte sirkus med dyr i fangenskap bruk av kommunal grunn
- sørge for at det bygges viltoverganger eller –underganger i områder der dyr krysser veien
- beplante parker med bie- og humlevennlige planter
- Sikre ivaretagelse og bruk av grønne områder slik at artsmangfoldet bevares og styrkes
- sikre at dyr knyttet til landbruk eller annen virksomhet har tilgang til naturlig utemiljø
- støtte sentra for hjemløse dyr

6. NÆRINGS- OG ARBEIDSLIV

Et velfungerende nærings- og arbeidsliv er nødvendig for å skape verdier og sikre arbeidsplasser i et samfunn. I et fornybarsamfunn må næringslivet bidra til å styrke en bærekraftig utvikling gjennom å utnytte de mulighetene som ligger i et grønt skifte. Næringslivet må også bidra til at deres økologiske fotavtrykk blir minst mulig. Kommunen og relevante myndigheter må legge til rette for næringsvirksomhet som bygger opp til et samfunn i økologisk balanse og som sikrer et minst mulig økologisk fotavtrykk.

MDG Horten vil:

- styrke den lokale økonomien i Horten ved å legge til rette for lokalt og sosialt entreprenørskap

- sørge for at det etableres insentiv-ordninger for gründer-rettet, lokal næringsvirksomhet som styrker utviklingen mot et fornybarsamfunn
- legge til rette for etableringen av et grønt gründerhus i samarbeid med høyskolemiljøet på Bakkenteigen
- ha på plass en næringslivsstrategi med tydelig mål for et ansvarlig og bærekraftig næringsliv i Horten
- etablere samarbeid med relevante miljøer på Bakkenteigen om utvikling av fremtidsrettete prosjekter og løsninger innenfor et fornybarsamfunn

7. OPPVEKST OG UTDANNING

Det å sikre best mulig oppvekstvilkår for barn og ungdom er viktig. Barnehage- og skoletilbudet må ha et innhold som gir barn og ungdom mulighet til å realisere sine evner og idéer, samtidig som de blir bevisst sitt ansvar for å sikre utviklingen av et samfunn i økologisk balanse. Utdanningen må sørge for at barn og unge tilegner seg kunnskaper, ferdigheter, holdninger og verdier som er nødvendige for å forme en bærekraftig fremtid.

MDG Horten vil:

- gjenetablere skolehager ved alle byens skoler som en viktig metode for å forstå natur, økologi og hva som er næringsfylt og bærekraftig matproduksjon
- åpne for at andre yrkesgrupper kan bidra i undervisningen i barnehager og skoler
- sørge for styrking og videreutvikling av Natursenteret
- at leirskoletilbudet sikres og at dette har en tydelig miljø- og bærekraftprofil
- styrke etter- og videreutdanningen for lærere og sikre at miljø og klima inngår som en vesentlig del av denne
- vektlegge det sosial- og helsefaglige arbeidet i barnehage og skoler hvor spesielt det forebyggende arbeidet omkring mobbing styrkes
- at alle barn og ungdom gis like muligheter til å være en del av et naturlig oppvekstmiljø og ta del i ulike aktiviteter gjennom for eksempel aktivitetskort
- sikre trygge skoleveier for gående og syklende elever
- jobbe for å fange opp ungdom som faller fra i videregående skole og sørge for at disse får tilpassede tilbud som sikrer videre opplærings- og arbeidsmuligheter
- opprettholde tilbudet Åpen Barnehage

8. KULTUR, IDRETT OG FRILUFTSLIV

I et medmenneskelig samfunn spiller kultur, idrett og friluftsliv en viktig rolle. Det bidrar til involvering, opplevelse og samarbeid. Det stimulerer lokale initiativ og øker verdien av å være en del av samfunnet. Lokale ressurser må ivaretas og følges opp gjennom god tilrettelegging fra kommunen.

MDG Horten vil:

- øke tilgangen til nære friluftsområder for allmenheten, som øyene ved Indre havn og Bastøya
- sikre barn og ungdoms rett til frisk luft og tilgang til giftfrie grønne lekeområder i sitt

- lokale nærmiljø gjennom å ta vare på de grønne områdene som finnes
- styrke tilbudet i kulturhuset 37 gjennom tilskudd til drift og samarbeid med frivillige organisasjoner og miljøer
- sikre videreføring av kulturskolen
- at rammene for drift av idrettsanlegg legges til rette slik at idrettsforeningene kan gjøre dette på en effektiv og god måte
- jobbe for et mangfoldig idretts- og aktivitetstilbud
- at det legges til rette for gratis utlån av aktivitetsutstyr (ski, sykler, skøyter etc) for barn og voksne gjennom en utlånsentral
- bidra til å etablere en dugnadskalender for rydding og vedlikehold av strender, stier, grøntområder etc som fungerer som lavterskel-møteplasser
- stimulere til økt kulturell integrering gjennom gratis møteplasser, som flerkulturell kolonihage og utflukter til friområder
- ta vare på og synliggjøre kulturminner både gjennom aktiv bruk og vern
- støtte Frivillighetssentralen i Horten

9. LOKALDEMOKRATI OG KOMMUNENS VIRKSOMHET

Økt engasjement og deltakelse i lokaldemokratier er et sentralt mål for MDG Horten. Når flere involverer seg i utviklingen av Horten som lokalsamfunn, blir samfunnet mer robust og bærekraftig. Det må legges til rette for og inviteres til økt borger- og brukermedvirkning i viktige prosesser som angår innbyggerne. Kommunen som virksomhet er en helt sentral aktør, og har mange muligheter til å påvirke utviklingen av et lokalt fornybarsamfunn.

MDG Horten vil:

- etablere et politisk bærekraftutvalg/-kommisjon med overordnet og helhetlig ansvar for ivaretagelsen av natur, miljø og klima i alle saker som behandles i politiske organer
- at det utformes en langsiktig bærekraftstrategi for kommunen
- at det utarbeides en helhetlig og forpliktende miljø- og klimaplan for kommunen som inneholder alle relevante områder innenfor miljø, natur og klima
- at Horten blir en nullutslippskommune gjennom en forpliktende klima- og energiplan, med årlige klimaregnskap med et livssyklusperspektiv og gjennomføring av ulike tiltak for å redusere klimautslipp
- styrke de rådgivende organene Rådet for funksjonshemmede, Eldrerådet og Barnerådet og deres mulighet til reell deltakelse i administrative og politiske beslutningsprosesser
- etablere nye arenaer hvor ulike grupper kan delta i viktige lokaldemokratiske beslutningsprosesser
- sørge for at miljøledelse med miljørevisjon og miljørapportering innføres i alle kommunale virksomheter, enten gjennom sertifisering etter ISO 14001, Miljøfyrtårn eller Grønt Flagg-ordningen for barnehager og skoler.
- redusere den kommunale miljøbelastningen innenfor viktige områder som energibruk, avfall, transport og innkjøp av varer og tjenester
- at det innføres systemer for miljøinformasjon innenfor alle kommunale områder
- at kjøttforbruket i kommunale virksomheter reduseres gjennom bl.a faste kjøttfrie dager, kjøttfrie alternativer på dagsmenyen etc
- sikre at kompetanse innenfor bærekraft, miljø og klima i kommunen styrkes og at

- kapasiteten økes på dette fagfeltet
- at brukermedvirkning praktiseres i alle vesentlig prosesser hvor kommunens innbyggere berøres
- jobbe for at Horten med nåværende grenser forblir én kommune for å sikre nærhet og delaktighet i lokaldemokrati, og undersøke muligheter og legge til rette for interkommunalt samarbeid om konkrete oppgaver med nærliggende kommuner for å sikre velfungerende tjenester
- bidra til at kulturen i det lokalpolitiske miljøet preges av utstrakt åpenhet, saklig og løsningsrettet dialog og respekt for kolleger på tvers av politiske partier, med fokus på de politiske sakene og ikke på person og parti

10. ØKONOMI OG FORDELING

Økonomien skal underordnes sunne, økologiske prinsipper og fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt. Nødvendige inntekter til kommunal virksomhet må holdes på et nivå som gjør det mulig å tilby et tilfredsstillende og nødvendig tjenestetilbud. Spesielt gjelder dette sårbare og utsatte grupper som må prioriteres i fordelingen av ressurser. Samtidig må kommunen, næringsliv og innbyggerne stimuleres til å bruke tilgjengelig ressurser mest mulig effektivt gjennom økt gjenbruk og resirkulering. Kommunen må over tid utvikle en sirkulær økonomi som sikrer optimal utnyttelse av tilgjengelige ressurser.

MDG vil:

- jobbe for at det blir utformet en strategi for sirkulær økonomi i den kommunale virksomheten
- at alle kommunale innkjøp gjennomføres utfra klart definerte kriterier for bærekraft, miljø og klima
- redusere det materielle forbruket gjennom flere bytteordninger, gjenbruksstasjoner etc
- være åpen for innføring av eiendomsskatt med en sosial profil, for å sikre opprettholdelsen av viktige omsorgsoppgaver for sårbare og utsatte grupper, vedlikehold av kommunale bygg og infrastruktur og nødvendig prioritering av klima- og miljø saker
- at kommunens pensjonspenger investeres i grønne fond og verdipapirer og at investeringene trekkes helt ut av fossile selskaper (kull, olje, gass)
- prioritere følgende områder i de kommunale budsjettene; klima- og miljørelaterte saker, sårbare og utsatte gruppers levevilkår og vedlikehold av kommunale bygg